

KASVATUSKUMPPANUUDEN TOTEUTUMINEN PÄIVÄHOIDOSSA

Tiina Mervasto
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi(AMK) + LTO pätevyys
Kevät 2012

TIIVISTELMÄ

Mervasto, Tiina. Kasvatuskumppanuuden toteutuminen päivähoidossa. Järvenpää, kevät 2012, 52 s., 8 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Järvenpää. Sosiaalialan koulutusohjelma. Sosiaali- ja kasvatustieteiden suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK)+lastentarhanopettajan kelpoisuus.

Opinnäytetyön tarkoitus oli kartoittaa henkilökunnan ja huoltajien käsityksiä kasvatuskumppanuudesta päiväkodissa Raaseporin kaupungissa. Tavoitteena oli myös selvittää toiko kasvatuskumppanuuskoulutus tarvittavaa ja toivottua osaamista työyhteisöön.

Kyseessä oli kvalitatiivinen tutkimus. Teoreettisena viitekehyksenä on käsitelty kasvatuskumppanuutta. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin henkilökunnan kohdalla puolistrukturoitua haastattelua. Huoltajilta aineistoa kerättiin haastattelulomakkeella. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysia käyttäen.

Tulosten mukaan kasvatuskumppanuuden tavoitteisiin oli päästy. Ilmapiiri oli avointa, ja asioista voitiin keskustella. Huoltajien kasvatustarvoja myös kunnioitettiin päiväkodissa. Pääsääntöisesti huoltajat olivat erittäin tyytyväisiä.

Koulutuksen mahdollistamat vuorovaikutustaidot antoivat valmiuksia hyvät vuorovaikutustaidot omaavien huoltajien ja haastavien huoltajien kohtaamiseen. Erilaisin kognitiivisin ja toiminnallisin harjoituksin toteutettu koulutus valmisti työntekijöitä arjen vuorovaikutustilanteisiin. Lisäksi kasvatuskumppanuuskoulutus auttoi ymmärtämään kokonaisvaltaisesti huoltajan kohtaamista ja kuulemista.

Asiasanat: kvalitatiivinen tutkimus, kasvatuskumppanuus, varhaiskasvatus, päivähoito ja vanhemmuus

ABSTRACT

Mervasto, Tiina. Realisation of educational partnership in daycare. Järvenpää, Spring 2012, 52 pages, 8 appendices.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Social Services and Education. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this thesis was to survey the perceptions of personnel and guardians on educational partnership in a daycare centre in Raasepori. The objective was also to find out if training in educational partnership brought necessary and desirable expertise into the work community.

This was a qualitative analysis. Educational partnership was processed in a theoretical context. Semi-structured interview was used to collect the material from the personnel, the guardians were asked to fill out an interview form. The material was analysed using content analysis.

According to the findings the goals of the educational partnership were met, the atmosphere was free and issues were open for discussion. The guardians' educational values were also respected in daycare. For the whole parents were very satisfied. The educational partnership training gave the personnel tools to encounter the guardians and the personnel members who had been trained felt the training was mainly good.

The interaction skills provided by training enabled the personnel to encounter well those guardians with good interaction skills as well as the guardians by more challenging nature. The training was carried out with various cognitive and functional exercises and it prepared the personnel for the everyday interactional situations. In addition the educational partnership training supported the personnel to gain a holistic understanding of encountering and listening to the guardians.

Keywords: qualitative analysis, educational partnership, early childhood education, daycare, parenting

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO JA TAUSTA.....	6
2 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	8
3 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ JA METODISET PERUSTEET	9
3.1 Tutkimusympäristö	9
3.2 Tutkimusmenetelmät ja aineiston keruu	9
3.3 Aineiston analyysi.....	11
4 TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	13
4.1 Kasvatuskumppanuus käsitteenä.....	13
4.2 Kasvatuskumppanuus alkaa tutustumisesta.....	16
4.3 Aloituskeskustelu ja kasvatuskeskustelut	16
4.4 Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet.....	17
4.5 Kasvatuskumppanuuden ulottuvuudet arjessa	19
4.6 Huoltajien ja henkilöstön roolit ja jaetut tehtävät.....	19
4.7 Vanhemman ja lapsen suhteen tukeminen.....	20
4.8 Vanhempien kasvatusoikeus ja kasvattajan tietoisuus asiantuntemuk- sesta.....	21
4.9 Tunteet kasvatuskumppanuudessa	23
5 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS.....	25
6 AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA.....	27
7 TUTKIMUSTULOKSET	29
7.1 Työntekijöiden näkemykset kasvatuskumppanuudesta	29
7.2 Koulutuksen merkitys kasvatuskumppanuudessa	32
7.3 Huoltajien näkemykset kasvatuskumppanuudesta	35
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	37
9 POHDINTA.....	38

LÄHTEET	41
LIITTEET	45

Liite 1: Saatekirje huoltajille

Liite 2: Haastatteluomake huoltajille

Liite 3: Saatekirje henkilökunnalle

Liite 4: Haastattelukysymykset henkilökunnalle

Liite 5: Saatekirje ruotsiksi henkilökunnalle

Liite 6: Haastattelukysymykset ruotsiksi henkilökunnalle

Liite 7: Saatekirje ruotsiksi huoltajille

Liite 8: Haastattelulomake ruotsiksi huoltajille

1 JOHDANTO JA TAUSTA

Lapsilähtöisyys ja yksilöllisyys kasvatuksen tavoitteena ja haasteena heijastelevat yhteiskunnan arvoja. Päivähoidon historia Suomessa on lyhyt ja koko olemassa olonsa ajan päivähoito on herkästi reagoinut yhteiskunnassa vallalla oleviin aatteisiin ja poliittiseen ilmapiiriin. Uusimpana haasteena on ollut vastata yksilöllisyyttä korostavan aikamme haasteeseen. Se lisää tarvetta dialogisuuteen päiväkodin ja vanhempien välillä. Dialogissa pyritään ekologisuuteen, jossa kasvuympäristö ymmärretään kokonaisvaltaisesti. Lapsen maailmassa kohdataan tasavertaisia kasvattajia: päiväkodin henkilökunta tarjoaa ammatillisuutensa ja lapsen vanhemmat ymmärryksensä kunkin lapsen yksilöllisyydestä. (Silja ja Mikael Westermarck, henkilökohtainen tiedonanto 18.12.2011.)

”Suomalaisen varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu keskeisiin kansainvälisiin lapsen oikeuksia määritteleviin sopimuksiin, kansallisiin säädöksiin ja muihin ohjaaviin asiakirjoihin. Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen arvoista keskeisin on lapsen ihmisarvo. Tähän perusarvoon liittyneenä sopimus kattaa neljä yleisperiaatetta: lapsen etu, lapsen mielipiteen huomioon ottaminen, lapsen oikeus elämään ja täysipainoiseen kehittymiseen sekä syrjintäkieltoon ja lasten tasa-arvoisen kohtelun vaatimus.” (Varhaiskasvatussuunitelman perusteet 2005, 12.)

Suurta muutosta on tapahtunut lasten hoitokäytännöissä viimeisten vuosikymmenten aikana. Neljäkymmentä vuotta sitten suurin osa pienistä lapsista hoidettiin kotona. Kiinteä suhde vanhempiin muodosti emotionaalisen kasvuympäristön, joka tuki lapsen kehitystä ja kasvua. Lapsen kyky luoda suhteita toisiin, kyky välittää toisista ja huolehtia itsestään sekä kyky oppia kehittyivät näiden kiinteiden ihmissuhteiden varassa. (Sinkkonen 2003, 238.)

Jokaisella lapsella on oikeus saada päivähoitopaikka. Yhteiskunta vastaa työlähtöisyyteen ja perheen tarpeisiin subjektiivisella päivähoito-oikeudella. Päivähoitoasetuksen (239/ 1973) mukaan kunnan on järjestettävä päivähoito

tasapuolisesti perheiden ja lasten tarpeet huomioiden. (Ristioja & Tamminen 2010, 9.) Viimekädessä perhe määrittää lapsensa varhaiskasvatustarpeen ja vanhemmilla on oikeus saada lapselle päivähoitopaikka.(Kaskela & Kekkonen 2006, 25).

Anne-Mari Panulan (henkilökohtainen tiedonanto 16.2.2012) mukaan kasvatuskumppanuus on ammatillisuuden tukea vanhemmalle ja vanhemmuudelle. Kasvatuskumppanuus on ollut olemassa aikaisemmin ilman määritelmää, mikäli ammatillisuutta on korostettu ja eettisesti toteutettu varhaiskasvatustoiminnassa.

Kasvatuskumppanuus perustuu varhaiskasvatussuunnitelman (2005) linjauksiin. Aihe on myös tuttu työntekijöille päiväkodeissa. Henkilökohtaisesti minua kiinnostaa se, miten kasvatuskumppanuus näkyy käytännössä työyhteisössä tutkimuspäiväkodissa.

Raaseporin kaupungin Labyrinten päiväkodissa tapahtuva kasvatuskumppanuus kiinnostaa itseäni siksi, että osa henkilökunnasta on käynyt kasvatuskumppanuuskoulutuksen. Erityisesti haluan tietää mikä merkitys työyhteisölle on siitä, että osa henkilökunnasta on käynyt kyseisen koulutuksen. Tarkoitukseni on myös syventää omaa ammatillista kasvua ja osaamista.

Tutkimukseni tarkoitus on selvittää kasvatuskumppanuuden näkyvyys ja toimivuus kyseisessä päiväkodissa sekä henkilökunnan että asiakkaiden näkökulmasta. Tarkoituksena on, että tutkimukseni voi tukea osaltaan kyseistä työyhteisöä, ja työyhteisö voisi hyödyntää tutkimuksessani saatuja tuloksia kasvatuskumppanuuden toteutumisesta.

2 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tarkoituksena oli kartoittaa henkilökunnan näkemyksiä kasvatuskumppanuuden toteutumisesta tutkimuspäiväkodissa. Kasvatuskumppanuuskoulutuksen käyneet kertoivat, minkälaista sisältöä ja osaamista koulutus on tuonut heidän omaan työhönsä ja mahdollistanut työvälineinä. Työntekijät, jotka eivät ole käyneet kyseistä koulutusta, kertoivat oman näkemyksensä kasvatuskumppanuudesta tutkimuspäiväkodissa. Tutkimuksessa selvitettiin myös sitä, millä tavoin kasvatuskumppanuuden toteutumista olisi mahdollista kehittää ja mitkä ovat haasteet kasvatuskumppanuuden toteutumisessa.

Tutkimuskysymykset ovat:

Henkilökunta:

Miten henkilökunta kuvaa päivähoidossa tapahtuvaa kasvatuskumppanuutta omana toimintanaan?

Lasten huoltajat:

Millaisena päivähoidon ammattilaisten kuvaama kasvatuskumppanuus toteutuu vanhempien kokemana?

3 TUTKIMUSYMPÄRISTÖ JA METODISET PERUSTEET

3.1 Tutkimusympäristö

Päiväkoteja Raaseporin Karjaan alueella on yhteensä viisi. Tutkimuspäiväkoti on valittu päiväkodin johtajan tutkimukseen osallistumisen halukkuuden ja päiväkodin sijainnin perusteella. Kohderyhmänä on henkilökuntaa 1-3 ja 3-5-vuotiaiden lasten ryhmistä sekä esikouluryhmästä Karjaan kaupungista. Ryhmään kuuluu lastentarhaopettajia lastenhoitajia sekä avustaja. Sovin päiväkodin johtajan kanssa mahdollisuudesta tehdä tutkimus sekä mahdollisuudesta liittää päiväkodin asiakkaita tutkimukseen. Materiaalia kerättiin sekä suomen- että ruotsinkielisistä ryhmistä.

Tutkimuspäiväkodissa on henkilökuntaa noin 20 henkilöä ja osastoja on viisi. Ryhmistä kaksi ovat suomenkielistä, joista toinen on esiopetusryhmä ja toinen ryhmä 3-5 vuotiaille. Ruotsinkielisiä ryhmiä ovat pienten osasto (1-3- vuotiaat), ja osasto 3-5-vuotiaille sekä esiopetusryhmä. (Zweigberg Janet, henkilökohtainen tiedonanto 18.8.2011.)

3.2 Tutkimusmenetelmät ja aineiston keruu

Kyseessä on kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimuksessa keskityttiin varsin pieneen määrään tapauksia ja analysoitiin ne mahdollisimman tarkasti (Eskola & Suoranta 1999, 18). Haastattelin sekä kasvatuskumppanuuskoulutuksen saaneita työntekijöitä että niitä, jotka eivät olleet käyneet kasvatuskumppanuuskoulutusta. Haastateltavia oli yhteensä seitsemän henkilöä.

Aineistonkeruumenetelmänä käytin henkilökunnan kanssa puolistrukturoitua haastattelua. Puolistrukturoidun haastattelun avoimet kysymykset tuottivat laadullista aineistoa, jonka pohjalta kasvatuskumppanuustarkastelu on mahdollista. Puolistrukturoidulla haastattelulla tarkoitetaan sitä, että kysymykset

ovat jokaiselle haastateltavalle samat ja haastateltava saa vastata omin sanoin (Eskola & Suoranta 1999, 87; Tuomi & Sarajärvi 2002, 77).

Kuuntelin ja litteroin henkilökunnan haastattelut sanasta sanaan. Haastattelujen nauhoitukset ovat olleet kuunneltavissa useaan kertaan, mikä on mahdollistanut kenties huomaamatta jääneet tarkennukset sekä sanatarkkojen litteroitujen tekstien kirjaamisen (Grönfors 1985, 137).

Avoin haastattelu on mahdollistanut keskustelun tutkimusaiheesta (Eskola ja Suoranta 1999, 87, 95) ja mikäli tutkimukseni puitteet olisivat antaneet myöden, ryhmähaastattelu olisi mahdollistanut keskustelun monisäkeisesti haastateltavien saadessaan toisistaan tukea.

Haastateltavat olivat tietoisia aiheesta ja saivat haastattelukysymykset etukäteen. Näin mahdollistui kattava tiedon saanti kasvatuskumppanuudesta tutkimuspäiväkodissa. Tällä menettelyllä mahdollistin haastateltavien perehtymisen aiheeseen etukäteen. Se todennäköisesti vaikutti siihen, että sain monipuolista ja laadukasta aineistoa. On perusteltua antaa haastattelukysymykset haastateltaville etukäteen, jotta olisi mahdollista saada mahdollisimman paljon tietoa tutkittavasta asiasta (Tuomi ja Sarajärvi 2002, 75). Henkilökunnan haastattelut suoritettiin viikoilla 8 ja 11 välillä mahdollisuuksien mukaan haastateltavien työaikana.

Huoltajilta olen kerännyt aineistoa haastattelulomakkeella. Päädyin tähän aineistonkeruumenetelmään, jotta saisin mahdollisimman kattavasti aineistoa myös huoltajilta ja jotta aineisto olisi mahdollisimman autenttista. Huoltajien voi olla vaikea sitoutua käyttämään aikaa henkilökohtaiseen haastatteluun. Kotona rauhassa täytettävä lomake saattaa tuntua helpommalta tavalta osallistua. Samoin toivoin huoltajilta suoria ja luontevia vastauksia ilman haastattelutilanteen mahdollisesti luomia paineita. Avoimet kysymykset ovat antaneet vastaajalle tilaisuuden sanoa, mitä hänellä on todella mielessään (Hirsjärvi ym. 2009, 201).

Huoltajien kohdalla haastattelun kaikki aihepiirit koskivat kasvatuskumppanuutta, tosin teemat tarkentuivat henkilöstön haastattelujen perusteella. Huoltajille jaettiin haastattelulomakkeet, joiden avulla kartoitettiin kasvatuskumppanuuden toimivuutta, riittävyttä, merkitsevyyttä ja näkyvyyttä tutkimuspäiväkodissa. Huoltajilta kysyttiin myös sitä, millä tavalla he kehittäisivät kasvatuskumppanuuden toteutumista tutkimuspäiväkodissa.

Huoltajille suunnatut haastattelulomakkeet annoin henkilökunnalle 20.3.12 jaettaviksi ja sovin 23.3.12 lomakkeet noudettaviksi. Sovin päiväkodin johtajan sekä muun henkilökunnan kanssa, että päiväkodissa päätetään, kenelle huoltajista lomakkeet jaetaan vastausprosentin nostamisen vuoksi. Mielestäni ajatus jakaa kaavakkeet todennäköisesti vastaaville huoltajille oli hyvä. Aikataulullisista syistä ja pienen aineiston vuoksi saisin enemmän analysoitavia vastauksia. Haastattelulomakkeita jaettiin kaksikymmentä kappaletta ruotsin kielellä ja kymmenen kappaletta suomen kielellä. Ruotsinkielisiä lomakkeita palautettiin määräaikaan mennessä kymmenen kappaletta ja suomenkielisiä neljä kappaletta.

3.3 Aineiston analyysi

Litteroin valikoidut osat haastatteluista, minkä jälkeen analysoin tekstiä. Keskityin niihin osiin, jotka koskivat tutkimustani. Käytännössä olen hakenut haastateltujen työntekijöiden vastauksista poikkeavuuksia, eli miten eroavat toisistaan ja yhtymäkohtia, jotta saisin kokonaiskuvan siitä, miten käsittelemäni aihe koetaan työyhteisössä. Olen tehnyt yhteenvedon tämän nimenomaisen työyhteisön kokemuksista ja arvioista liittyen kumppanuudelle annettuihin merkityksiin.

Työyhteisön toimintakieli on sekä suomi että ruotsi. Valmiin tutkimuksen kieli on kuitenkin suomi, joten henkilökunnan kanssa sovittiin alustavasti, että haastattelut käydään suomeksi. Osa henkilökunnasta kuitenkin toivoi, että

haastattelu suoritettaisiin ruotsiksi, jolloin vastaukset on käännetty tutkimustyön edetessä suomeksi ja käännöstyössä on pyritty jäljentämään puhekieltä.

Grönfors (1985, 155–156) mukaan aineiston järjestäminen on osa analyysia ja tutkimusaineiston analyysi alkaa haastattelujen valikoidulla litteroinnilla. Tutkimuskysymysten kannalta on mahdollista saada relevantit asiat esille. Analysointimetodina olen käyttänyt sisällönanalyysia. Tuomen ja Sarajärven (2002, 105) mukaan ”sisällönanalyysissä aineistoa tarkastellaan eritellen, yhtäläisyyksiä ja eroja etsien ja tiivistäen. Sisällönanalyysi on diskurssianalyysin tapaan tekstianalyysia, jossa tarkastellaan jo valmiiksi tekstimuotoisia tai sellaiseksi muutettuja aineistoja. Sisällönanalyysin avulla pyritään muodostamaan tutkittavasta ilmiöstä tiivistetty kuvaus, joka kytkee tulokset ilmiön laajempaan kontekstiin ja aihetta koskeviin muihin tutkimustuloksiin.” Sisällönanalyysilla tarkoitetaan dokumenttien sisällön kuvaamista sanallisesti (Tuomi ja Sarajärvi 2002, 107).

Sisällönanalyysi on soveltunut analyysimenetelmistä parhaiten tekemääni tutkimukseen, koska tarkoitukseni on ollut kerätä yksittäisten työntekijöiden kokemuksista ja käsityksistä tiivistetty yleiskuva ja laajempi synopsis tutkittavasta aiheesta kyseisessä päiväkodissa.

4 TUTKIMUKSEN TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

4.1 Kasvatuskumppanuus käsitteenä

Varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja vanhempien vuorovaikutussuhteisiin on liittynyt eri aikoina erilaisia näkökulmia (Poikonen & Lehtipää 2009, 71) ja ammattilaisten ja vanhempien välinen yhteistyö on muuttunut viime vuosina siten, että nykyään puhutaan perheiden kotikasvatuksen tukemisen sijasta kasvatuskumppanuudesta (Rönkä ym. 2009, 71-72). Varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja vanhempien välisestä vuorovaikutuksesta on olemassa useita eri nimityksiä, kuten englanniksi partnership, involvement, collaborative sekä yhteistyö, vanhempien tukeminen ja kasvatuskumppanuus (Poikonen & Lehtipää 2009, 71). Vuodelta 1986 Unescon raportissa ”Working together” perustellaan huoltajien ja ammatti-ihmisten kumppanuuteen linkittyvää yhteistyötä lapsen oppimisen ja kasvun kannalta (Karila ym. 2006, 92). Kasvatuskumppanuuskäsitteestä on käyty keskustelua ammattilaisten keskuudessa, tulkintoja on ollut varsin paljon ja ne ilmenevät myös arjen toiminnassa. Vanhempien osallisuuden vahvistaminen, toimintayksiköiden kumppanuuskulttuurin rakentaminen uudelta pohjalta ja kasvatuskumppanuuteen liittyvän osaamisen kehittäminen ovat olleet tarkastelussa ja kumppanuuskäytäntöjä on pohdittu eri näkökulmista. (Karila 2006, 93-94.)

Kumppanuussuhde edellyttää molemminpuolista kunnioitusta ja on tärkeää, että kumppanit hyväksyvät toistensa samanarvoisen merkityksen onnistuakseen tehtävässään (Poikonen & Lehtipää 2009, 73; Hilton 2003, 43; Helenius ym. 2002, 259). Kumppanuus perustuu kumppanina toimimisen vapaaehtoisuuteen ja osapuolten tasavertaisuuteen (Koivunen 2009, 153). Ammattilaisten tulisi perehtyä vanhempien kasvatuskäsityksiin mahdollisimman syvällisesti ja tarjota huoltajille mahdollisuutta olla täysipainoisesti osallisena kumppanuusprosessissa (Tiilikka 2004, 2). Keskeiset käsitykset kasvatuskumppanuudessa liittyvät kasvatuksen arvopäämääriin, kasvatukseen, hyvään lapsuuteen, hyvän kasvatuksen menetelmiin, perheen tehtäviin ja vanhemmuuteen. Työntekijöiden ja huoltajien käsitysten eroavaisuudet johtuvat usein erilaisesta

elämänhistoriasta ja arvoista. (Karila 2006, 95.) Varhaiskasvatuksessa tarvitaan kasvatuskumppanuutta henkilöstön ja vanhempien välillä. Tarkoituksenmukaista on, että vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kasvatustehtävä olisi lapselle mieluisa kokonaisuus. (Reunamo 2007, 101.)

Vanhempien ja ammattilaisten kasvatuskumppanuudessa on keskeistä varhaiskasvatushenkilöstön ja vanhempien tietoinen sitoutuminen toimia yhdessä lapsen kasvun, oppimisen sekä kehityksen prosessien tukemisessa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31). Viime vuosien aikana tutkimusten ja keskustelujen kiinnostuksen kohteena ovat olleet lasten ja vanhempien osallisuutta lisäävien varhaiskasvatuksen toimintamuotojen kehittäminen ja näiden vakiinnuttaminen (Rönkä ym. 2009, 72–73). Kasvatuskumppanuus on väylä henkilöstön ja huoltajien varhaiskasvatuksen toteutukselle (Karila 2005, 46-49). Kumppanuussuhteen syntyminen on mahdollista toistensa ymmärtämisen ja tuntemisen avulla ja keskeinen tavoite tulee olla yhteinen pyrkimys lapsen kasvatuksellisen hyvän toteutumiseen pedagogisin keinoin (Tiilikka 2004, 2, 5). Kasvatuskumppanuuden tarkoitus on yhteinen työ lapsen parhaaksi (Reunamo 2007, 153).

Varhaiskasvatuksen ymmärtäminen päivähoidon ja perheiden yhteiseksi, jaetuksi kasvatustehtäväksi tuo päivähoitoon uudenlaisen (palvelu-)kulttuurin. Varhaiskasvatusyhteisö ja vanhemmat jakavat taitojaan, tietojaan, osaamistaan, näkemyksiään ja ymmärrystään lapsen parhaasta yhteisesti samalla kentällä. Vanhemmat ovat vastuussa kodin- ja varhaiskasvattajat päivähoidon kontekstista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 20–21.)

Kunnioituksen ansaitseminen ammattilaisten osalta on merkittävässä asemassa ja täydentävän asiantuntemuksen hyväksyminen on kunnioittamista. Molemminpuolisesti kunnioittavassa kumppanuussuhteessa saattaa syntyä ristiriitoja, jotka on ratkaistava. Kumppanuussuhteessa on voitava luottaa avoimuuteen myös vaikeiden tuntemusten ja ajatusten yhteydessä. (Hilton 2003, 43, 44; Helenius ym. 2002, 261-262.) Koivunen (2009,158) viittaa haastatteluihin, jotka hän on toteuttanut erityistä tukea tarvitsevien lasten

vanhemmille yhteistyöstä ja kasvatuskumppanuudesta. Hyvän yhteistyön mahdollistavina tekijöitä, tuli esiin työntekijän persoonallisuus, yhteinen kieli ja työntekijä ihmisenä. Työntekijän harjaantunut mutta myös luontainen tapa kohdata vanhemmat sekä vanhemmille välittyvät asenteet lasta ja vanhempia kohtaan ovat ensijaisessa asemassa, jotta yhteistyö onnistuisi. Kuulumisen vaihdot lasta tuotaessa ja haettaessa ovat merkityksellisiä ja työntekijöiden toimintatapa kyseisissä tilanteissa luo mielikuvan lasten arjesta päiväkodissa (Karila 2006, 101). Kasvattajien ja vanhempien välillä tulee olla tilaa vuorovaikutukselle, ettei syntyisi olettamuksia tai ristiriitoja. Aiheet saattavat olla perheen kannalta hyvin arkaluontoisia, tunteita herättäviä ja henkilökohtaisia. Yhdessä ajattelun taito merkitsee, että yhteistyössä askel askeleelta ja rakentavasti mennään kohti lopputulosta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 45.)

Päivähoitolain (1973/ 36) mukaan ”päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoidossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä” Varhaiskasvatuksessa on oleellista kasvatuksellinen kumppanuus, vanhempien sekä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten vuorovaikutus (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002)

Vanhemmilla on lastensa kasvattamisen ensisijainen osaaminen, kasvatusvastuu ja -oikeus (Poikonen & Lehtipää 2009, 73; Helenius ym. 2002, 280; Hilton 2003, 42-43) ja henkilökunnalla on ammatillinen osaaminen, vastuu kasvatuskumppanuuden toteutumisesta ja vastuu sen edellytysten luomiselle. Kumppanuudessa yhdistyvät varhaiskasvatuksen ja vanhempien asiantuntijuus. Kasvatuskumppanuuden merkittävä tavoite on tunnistaa mahdollisimman varhain mahdollinen tuen tarve oppimisen, kasvun tai kehityksen alueella ja mahdollistaa yhteinen toimintamalli lapsen tukemiseksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31-32.)

Päivähoidossa tulisi paneutua kasvatuskeskustelujen sisältöihin ja tavoitteisiin kasvatuskumppanuuden käytännön toteutumisen kannalta (Keskinen ym. 2004, 123; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31–32). Varhaiskasvatus-

suunnitelman perusteissa (2005, 32) kuvaillaan vanhempien osallisuuden merkitystä yhteisen toimintastrategian luomisessa liittyen lapsen tukemiseen mahdollisen tuen kontekstissa.

4.2 Kasvatuskumppanuus alkaa tutustumisesta

Kekkosen ja Kaskelan (2006, 41) mukaan kumppanuus alkaa tutustumisesta ja alkututustuminen perheen kotona on kasvatuskumppanuus-koulutusmallin tuomaa käytäntöä. Koti mahdollistaa luontevan paikan tutustumiselle. Lapsen kodissa työntekijällä on mahdollisuus luoda luottamukseen perustuvaa ja kuulevaa suhdetta perheeseen ja aloituskeskustelun lähtökohtana on antaa perheelle puheenvuoro. On tärkeää, että hoitosuhteen alussa luodaan luottamusta (Koivunen 2009, 158). Perheen toivoessa keskustelu voidaan käydä päiväkodin tiloissa tai muussa neutraalissa tilassa.

Vanhemmilla on arvokasta tietoa lapsestaan kotioloissa ja tieto on merkityksellistä henkilökunnalle heidän suunnitellessaan varhaispedagogista toimintaa. Vanhemmat ovat lastensa ensisijaisina kasvattajina avainasemassa lapsikohtaisten kasvatustavoitteiden laadinnassa. Kyseessä on henkilöstön ja vanhempien yhteinen neuvottelu ja suunnittelu. On tarkoituksenmukaista, että vanhemmat toimivat itsensä lisäksi myös lapsensa edustajina yhteissuunnittelussa hoitosuhteen alkaessa. (Karila 2002, 280.) Kaiken kaikkiaan päivähoidon aloitus on tärkeä vaihe lapselle ja koko perheelle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 22-23).

4.3 Aloituskeskustelu ja kasvatustavoitteet

Jokaiselle päivähoidossa olevalle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma, joka toteutetaan yhteistyössä vanhempien kanssa. Suunnitelman toteutumista arvioidaan säännöllisesti. Tavoitteena on vanhempien asiantuntijuuden ja lapsen yksilöllisyyden huomioon ottaminen toiminnan järjestämisessä. Lapsella tulee myös olla mahdollisuus osallistua varhais-

kasvatussuunnitelman laatimiseen henkilöstön ja vanhempien sopimalla tavalla. (Vasu 2005, 32.) Henkilökunnan osalta dokumentoinnin ja havainnoinnin pohjalta käydyt kasvatuskeskustelut antavat vanhemmille merkittävää tietoa lapsen arjesta päivähoidossa heidän ollessaan poissa lasten luota. Kasvatuskeskustelut aloitetaan usein jo ennen päivähoitodon alkamista, jossa keskustellaan perheen odotuksiin, päivähoidon aloitukseen ja toiveisiin liittyvistä asioista. Ns. aloitekeskustelussa sovitaan vanhemman ja lapsen tutustumisajankohdasta uuten päivähoitopaikkaan. (Poikonen & Lehtipää 2009, 82.)

4.4 Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet

Kaskelan ja Kekkosen (2006) mukaan kunnioitus, luottamus, dialogisuus ja kuuleminen ovat neljä keskeisintä periaatetta, jotka ohjaavat kasvatuskumppanuuden mahdollistumista. (emt. 2006, 49.)

Kuunteleminen ja kuuleminen onnistuu aidosti myönteisessä ja turvallisessa ilmapiirissä ja ovat keskeisiä asioita vuoropuhelussa. Kuulluksi tuleminen on eheyttävä kokemus ja kuuntelijan on kyettävä ottamaan vastaan olemassa olevan viestin. Vuorovaikutustilanne saattaa rakenteeltaan olla myös haasteellinen ja vaatii erilaisten tunteiden sietämistä. Myönteisyys ja avoimuus auttavat arvostamisen ja kunnioittamisen ymmärtämisessä. On myös merkittävää ja kunnioitettavaa huoltajaa kohtaan olla olematta asiantuntija sellaiseen lasta koskevaan asiaan, johon ei ole riittävää ymmärrystä. Kunnioitettava kohtaaminen mahdollistaa kasvojen säilymisen sekä luo edellytykset haasteellisten asioiden etenemiselle myös hyvän kautta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32-33, 35-36.) Vanhempia kuunteleva, neutraali ja kunnioittava asenne vastaavat asianmukaisen keskustelun tunnuspiirteitä (Lyyra 2004, 122).

Kuuntelemisen myötä on mahdollista ymmärtää toista henkilöä ja kunnioitus luo edellytykset aidon vuorovaikutuksen syntymiselle. Kasvatuksen kontekstissa on kyse erilaisten arvojen, erilaisten perhekulttuurien ja erilaisten perheiden kohtaamisesta. Lienee myös helpompi kohdata ja työstää itselleen tutut toimintatavat. Keskinäiseen luottamukseen vaikuttavat myös aikaisemmat

kokemukset. Vanhempien ja kasvatushenkilökunnan vuorovaikutukselle tulisi luoda luottamuksellinen ilmapiiri ja kyseessä on kasvatuskumppanuuden keskeinen tavoite, joka rakentuu ajan kanssa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 34, 36-37.) On otettava huomioon aikaresurssit (sekä perheen että omat) mutta todella usein perheen kokonaisvaltainen tilanne ja perheen resurssit laajalti. Kyseinen konteksti vaatii usein entistä ymmärtäväisempää otetta ja haasteellinen kotitilanne tai resurssien vähyys saattaa muuttaa kasvatuskumppanuuden painopistettä ainakin tilapäisesti hyvin paljon tavallista enemmän perhettä tukevaan suuntaan. Tällöin vastuita ei mahdollisesti korostetakaan ja tiedon jakaminen on vähäisempää, kun halutaan perhettä keräämään voimansa ja jaksamaan. (Anne-Mari Panula, henkilökohtainen tiedonanto 25.3.2012.) Toimiva vanhempien ja ammattilaisten kumppanuussuhde edellyttää toimivaa kumppanuuskulttuuria ja rakentuu vastavuoroiseen kuulluksi tulemiseen ja molemminpuoliseen kunnioitukseen (Karila 2006, 104.) Kasvatuskumppanuuteen linkittyvät keskustelut vanhempien kanssa yhteisten tavoitteiden luomiseksi sekä vanhempien tavoitteiden selvittämiseksi ja kumppanuus edellyttää, että kumppaneilla on samat tavoitteet (Hilton 2003, 42).

Dialogi mahdollistuu tasa-arvoisessa puheessa ja merkitsee aitoa kuuntelemista. Kaskela ym (2006) viittaavat Isaaciin (2001), jonka mukaan dialogisuus on keskustelua, jossa ei valita puolta ja jossa on ydin. Dialogissa luodaan yhteistä ymmärrystä ja yhdessä siirrytään kohti lopputulosta. Kyseessä on yhdessä ajattelun taito. Kasvatusprosessin linkittyvät kasvattajuus, lapsuus ja vanhemmuus, jonka yhteisellä kentällä mahdollistuu lapsen aito kuuleminen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38, 40.) Tärkeä piirre dialogisessa keskustelussa yhteisen merkityksen luominen puhekumppaneiden välillä. Tarkoituksena on, että syntyy yhteinen konteksti, siitäkin huolimatta, että näkemykset saattavat olla erilaisia. (Lyyra 2004, 120.)

4.5 Kasvatuskumppanuuden ulottuvuudet arjessa

Kaskelan ja Kekkosen (2006, 17-29) mukaan kasvatuskumppanuudella on eri tehtäviä ja eri osa-alueita. Kyseessä ovat kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksen kehittämisenä, ammatillisena vuorovaikutuksena, kasvattajan tunnevuorovaikutuksena, kasvattajan kasvatustietoisuutena, päivähoidon ja kodin jaettuna kasvatustehtävänä, lapsen ja vanhemman suhteen kannatteluina ja lapsen kokemuksen ja tarinoiden kuulemisena. (emt 2006, 17-29.) Vanhemmat ovat ensisijaisesti vastuussa lapsensa kasvatuksesta ja päivähoidon henkilökunta on vastuussa päivähoidossa tapahtuvasta kasvatuksesta. Roolien selkiyttäminen kasvattajien välillä on merkittävässä asemassa linkittyen päiväkodin henkilökuntaan ja vanhempiin. (Koivunen 2009, 151, 155.)

Kotikasvatuksen tukeminen on merkittävä osa yhteistyötä ja kyseessä on henkilökunnan rooli suhteessa huoltajiin. Kyseessä ei ole perheiden kasvatusten menetelmien automaattinen tukeminen ja hyväksyminen vaan kyseessä on huoltajien ja henkilöstön välinen tavoitteellinen keskustelu kasvatuseriaa-alueista ja kasvatuksesta, kulttuurista ja arvoista lapsen etua ajatellen. (Koivunen 2009, 151.) Seuraavassa tarkemmin eri tehtävät ja osa-alueet.

4.6 Huoltajien ja henkilöstön roolit ja jaetut tehtävät

Kumppanuudessa ammatti-ihmiset ja huoltajat työskentelevät yhdessä ja varhaiskasvattaja tuo oman osaamisensa, ymmärryksensä, taitonsa ja tietonsa niihin tilanteisiin, joissa niitä tarvitaan. Kumppanuudessa on tarkoituksenmukaista kiinnittää huomiota siihen, että vanhemman oman lapsensa asiantuntijuus tulee huomioiduksi ja vastaanotetuksi. Kumppanuus tarkoittaa huoltajien ja varhaiskasvattajien roolien syventämistä ja monipuolistamista yhteistyössä. Työntekijä mahdollistaa omalla arvostavalla tavalla käytäntöjen avulla sen, että vanhempi tulee aidosti kuulluksi lapsensa asiantuntijana. (Kaskela & Kekkonen 2006, 18-20.) Vanhemman merkitys ei vähene, vaikka hän ei ole läsnä huolehtimassa lapsestaan (Sinkkonen 2003, 246).

Subjekttiivinen oikeus hoitoon on mahdollistanut huoltajille tukea kasvatustehtävälleen sekä vahvistanut lapsen oikeutta osallistua varhaiskasvatukseen. Yhteiskunta on antanut päivähoidon ammattilaiselle vaativan tehtävän, joka merkitsee lapsen kehityksen tukemista ja edistämistä yhdessä vanhempien kanssa (Sinkkonen 2003, 239). Laissa päivähoidon tehtävä on kasvatustyön tukeminen. Lapsi on suuren osan arjestaan päiväkodissa, mikä merkitsee että päiväkodilla on merkittävä vastuu lapsen kehityksen tukemisessa ja hyvinvoinnissa ja laissa määritellyt tavoitteet tulee toteutua päiväkodin kontekstissa (Sinkkonen 2003, 239).

Ammattilaisen kohdalla on merkittävässä osassa kunnioituksen ansaitseminen vanhemman osalta ja vanhemmille tulee osoittaa kunnioitusta hyväksymällä heidän tunteensa (Hilton, 2003, 43). Kumppanuudessa on kyseessä työntekijän asettuminen huoltajan rinnalle luodakseen kokemuksen yhteisymmärryksessä tapahtuvasta yhteistyöstä. Lähtökohtana on, että ammattikasvattajat ovat vastuussa päivähoidossa olevasta ajasta ja huoltajat päivähoidon ulkopuolella tapahtuvasta kasvatuksesta. On merkityksellistä, että huoltaja luottaa siihen, että lapsen tarpeisiin vastataan päivähoidon aikana. Vanhemmille ja lapselle päivähoidon aloitus on mullistava elämäkokemus (Sinkkonen 2003, 215).

Henkilöstön ja vanhempien välillä tulee vallita luottamus sekä jatkuva vuoropuhelu. Vanhempien ja päivähoidon yhteistyö on välttämätöntä ja vanhempien osallistumista tarvitaan (Sinkkonen 2003, 214-215). Erilaisissa kehitysympäristöissä ja verkostoissa olevalle lapselle tulisi turvata kehityksen, oppimisen ja kasvun perusta ja toimivassa kasvatuskumppanuudessa koti ja päivähoito tavoittelevat yhteisymmärrystä asian tiimoilta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 20-21.)

4.7 Vanhemman ja lapsen suhteen tukeminen

Kasvatuskumppanuudessa yhdistyvät varhaiskasvatuksen kasvattajien ja vanhempien kokemukset ja tiedot, eli lapselle kahden tärkeän tahon osaaminen

(Vasu 2009, 31) ja vanhemman ja lapsen välinen tunnesuhde on ensijaisessa asemassa toisiin aikuissuhteisiin verrattuna (Kaskela & Kekkonen 2006, 23). Vanhemman ja lapsen suhteen kannattelu on merkittävässä asemassa päivähoidossa. Voidakseen vahvistaa kasvatuskumppanuuden tavoitetta, eli lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta, työntekijä tarvitsee tietoa vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen merkityksestä ja kykyä tämän edistämiseen. Tutustumisvaihe antaa tilaisuuden hoitajalle ymmärtää lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen ja suhteen erikoislaatua (Sinkkonen 2003, 247).

Vanhemmilla on keskeisin tietämys lapsensa aikaisemmasta kehityshistoriasta ja kokemusmaailmasta (Karila 2002, 280). Vanhemmat ja kasvattajat auttavat lasta lapsen kokemusten ja tarinoiden haltuun ottamisessa. Kyseessä on kasvattajien ja vanhempien yhteinen tiedostaminen lapsen kokemuksista ja kuulumisista ja kyseinen tietämys yhdistyy lapsen, päivähoidon kasvattajien ja vanhempien dialogissa. Kumppanuuden osapuolet sitoutuvat keräämään ja vahvistamaan lapsen varhaisvuosien kokemuksia. Vanhempien tarinat lapsesta ja päivähoidon henkilökunnan kokemukset laajentavat puolin ja toisin ymmärrystä lapsen persoonallisuudesta ja vanhemmat ja henkilökunta voivat saada monipuolisemman käsityksen lapsesta eri kasvuympäristöissä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 24-25.)

4.8 Vanhempien kasvatusoikeus ja kasvattajan tietoisuus asiantuntemuksestaan

Vanhemmille tulee mahdollistaa mahdollisuus vaikuttaa yksikön varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön sekä tämän arvioinnin osallistumiseen (Kaskela ym. 2006, 25; Vasu 2005, 31-32). Vanhemman osallisuus merkitsee konkreettista osallistumista lapsen varhaiskasvatukseen ja vanhemmalla säilyy kasvatusoikeus myös poissa ollessaan lapsen aikana päivähoidossa (Kaskela & Kekkonen 2006, 25-26). Työntekijöillä ja vanhemmilla on tuotavanaan erilaista tietoa lapsesta ja erilaisia näkökulmia kasvatuskumppanuuteen. Kyse on kahden erilaisen ja yhteisen tavoitteen omaavan kumppanin toiminnasta. (Karila

2006, 108.) Kumppaneiden on hyväksyttävä toistensa samanarvoinen merkitys kunnioituksen kontekstissa (Hilton 2003, 43).

Henkilökunta vastaa varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa tämän sisältöön ja osallistua arviointiin. Lasten ja huoltajien suorittama arviointi mahdollistuu, mikäli varhaiskasvatussuunnitelma sisältö on koko yhteisön, eli huoltajien ja henkilöstön, yhdessä laatima, aktiivisessa käytössä ja sisältö perusteineen on kaikkien tiedossa. Huoltajat arvioivat ja seuraavat varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Henkilöstö vastaavasti kehittää ja arvioi suunnitelman toteutumista. (Vasu 2005, 32.)

Luottamus syntyy kohtaamisessa ja vaatii taitoa kuunnella ja kuulla ja taitoa olla läsnä olemassa olevassa kontekstissa. Kohtaaminen vaatii myös erilaisuuden hyväksymistä (Koivunen 2009, 159). Työntekijän on myös huomioitava, että useimmille vanhemmille perhe-elämä ja vanhemmuus ovat hyvin henkilökohtaisia asioita (Karila, Alasuutari, Hännikäinen, Nummenmaa & Rasku-Puttonen 2006, 90). Asiantuntijuus tuottaa omanlaisiansa ulottuvuuksia perhekeskeiseen työtapaan tai kasvatuskumppanuuteen: vastuun ja tiedon jako painottuu. Kotikäynnit ovat herkkä ja intiimi kasvatuskumppanuuden muoto ja on tarkoitus luoda toivekkuutta suhteessa tulevaisuuteen mutta samalla myös realistiseen näkemykseen esimerkiksi kielihäiriöisen lapsen kohdalla. (Anne-Mari Panula, henkilökohtainen tiedonanto 25.3.2012.)

Päivittäiset keskustelut vanhempien ja kasvatustammattilaisten välillä on merkittävä toimintatapa vanhempien tuodessa ja hakiessaan lapsiaan hoidosta. Päivittäiset keskustelut helpottavat luottamuksellisen ja avoimen yhteyden luomista. On merkittävää yhteistyön kannalta ylläpitää päivittäisiä keskusteluja, jotka mahdollistuvat vanhempien tulo- ja lähtötilanteissa ja että vanhemmille on mahdollista antaa tarvittava aika ja tila. (Reunamo 2007, 152.) Tilanteeseen on myös merkittävää ottaa lapsi mukaan ja kuulla hänen osuutensa. Vanhemmalle työntekijän myönteinen suhtautuminen lapseen on merkittävässä asemassa toimivaa yhteistyötä ajatellen (Alasuutari 2006, 90). Erikseen sovitaan laa-

jemmin lasta koskevista keskusteluista (esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelma tai hoito- ja kasvatustietokeskustelut). Vanhempien ja henkilöstön päivittäinen vuoropuhelu luovat mahdollisuuden puhua lapsen sekä normi- että haasteellisistakin asioista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44.)

Kaskelan ja Kekkosen (2006) mukaan ovat työntekijän sisäistyneet kasvatuskäsitykset, kasvatustietot ja elämäntarina läsnä jatkuvasti tavalla tai toisella lapsen ja työntekijän välisessä vuorovaikutuksessa. Kulttuuriset arvot ilmenevät kasvatustietoisuutena ja kasvattajat ja vanhemmat rakentavat yhteistä tietoisuutta ihmis- ja lapsikäsitysten, kasvatuksellisen toiminnan kasvatustietojen, kasvatustietojen ja kasvatustietojen pohjalta. Kasvatustietoisuuden syventyessä on mahdollista arvioida omaa toimintaa linkittämällä henkilökohtaiseen kasvuhistoriaan. Voidakseen olla dialogisessa kasvatustietoisuudessa lapseen ja kumppanuussuhteessa vanhempaan tulee työntekijällä olla valmiutta ymmärtää, tulkita ja kuunnella sitä kasvatuksellista kontekstia, joka ilmenee hänen omassa kasvuhistoriassaan, uskomuksissaan, mielikuvissaan ja kasvatustietoisuudessaan. (emt. 27-28.)

4.9 Tunteet kasvatustietoisuudessa

Toimivassa kumppanuudessa ammattikasvattaja tuntee empaattisuutta vanhempaa kohtaan (Kaskela & Kekkonen 2006 29; Koivunen 2009, 160). Alasuutari (2006, 90) viittaa vanhempien kuvauksiin, joissa vahvinta kasvatustietoisuutta edustavat ne työntekijät, jotka ovat kyenneet ottamaan huomioon vanhemman näkökulman keskusteltavassa asiassa.

Samaistuvassa ymmärtämisessä on kysymys tunteiden tartumisesta ja kasvattaja löytää vanhemman ja lapsen elämästä myönteisiä samaistumisen kohteita. Olennaista on, että varhaiskasvattaja on tietoinen niistä tunteista, jotka hänessä herää, miten tunteet vaikuttavat kasvattajan tapaan toimia, tulkita, havaita ja toimia erilaisissa tilanteissa sekä kuka tai mikä tunteet herättää kohtaamisissa vanhempien kanssa. Toisen ihmisen ja omien tunteiden tunnistaminen mahdollistaa toimivan vuorovaikutuksen. Tunteilla on keskeinen

sija kasvatuskumppanuudessa, joka on empaattista ja aitoa vuorovaikutusta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 29-31.) Anne-Mari Panulan (henkilökohtainen tiedonanto 25.3.2012) näkemyksen mukaan on tarkoituksenmukaista pyrkiä empaattisuuteen ja olla neuvotteluissa vanhempien rinnalla ja jakaa perheen arkitodellisuutta. Lisäksi keskustelut, joissa on yhteinen tulkinta kasvatuksen kontekstissa, voivat tuottaa helpommin tasavertaista vuorovaikutusta kuin opastavaksi tarkoitettut kohtaamiset (Alasuutari 2006, 90).

Ammattilaiset ja vanhemmat ovat yksilöitä ja jokaisen henkilökohtainen historia on läsnä vuorovaikutustilanteissa. Millä tavoin arvotamme toisen kasvatuskäsityksiä reflektoi omaa arvomaailmaamme ja näkemystämme hyvistä ammattikasvattajista tai vanhemmista ja sopivina pidetyt kumppanit heijastuvat omista kokemuksistamme ja arvostuksistamme. Vanhemmilla on omat käsitykset vuorovaikutuksesta suhteessa ammattilaisiin. Lähtökohtana on ajatus siitä, millaiseksi vanhemmat ymmärtävät oman osallisuutensa vuorovaikutuksessa ja millaisia odotuksia vanhemmilla on. (Karila 2006, 95-96.) Tärkeitä kasvatuskumppanuuden lähtökohtia ovat Anne-Mari Panulan (henkilökohtainen tiedonanto 25.3.2012) mukaan ammatillisuus, kommunikaation sujuminen ja toimiva vuorovaikutus.

5 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Luottamuksellisuus ja anonymiteetti ovat tutkimuksessa avainasemassa. Huoltajat ja henkilökunta ovat olleet tietoisia tutkimukseen osallistumisesta. He tiesivät osallistuessaan, että tiedot käsitellään luottamuksellisesti.

Haastateltaville oli tiedotettu etukäteen haastattelun nauhoittamisesta ja tutkimuksen käsittelystä, mikä on Eskola ja Suorannan (1999, 53, 57, 90) mukaan tärkeää. Tutkimuksesta informoitiin saatekirjeessä, ja vastaukset palautettiin henkilökunnalle suljetuissa kirjekuorissa. Sovimme päiväkodin johtajan kanssa palauttamisajasta ja -tavasta. Henkilökunnalle ja huoltajille esitetyt kysymykset on käsitelty anonyymisti. Olen tallentanut aineiston huolellisesti, eikä aineistosta ole mahdollista saada tunnistetietoja. Tutkimusaineiston säilytys on asianmukaista, ja tutkimuksen valmistuttua kohtuullisen säilytysajan jälkeen tutkimuksen kuluessa kerätty tieto hävitetään polttamalla tai silppuamalla. Vain varsinainen tutkimusraportti säilytetään.

Tutkimuksen toistettavuuden vuoksi tutkimuksen raportointia pitää tarkastella kriittisesti. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on merkittävää, että tutkimus raportoidaan yksityiskohtaisesti. Tutkimuksen tekemiseen pitää varata riittävästi aikaa, ja tutkimusprosessin on oltava julkinen. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 139.)

Tutkimusaikataulu muodostui tässä käsillä olevassa tutkimuksessa käytännön arjessa jonkin verran tiukaksi. Näin voisi pohdiskella sitä, valikoituiko tutkimusjoukko osittain niin, että kaikkein innokkaimmat huoltajat vastasivat, ja toisaalta mahdollisesti jokin osa vanhemmista ei ehtinytkään tarttua asiaan. Jos vastausten keräämiseen olisi varattu enemmän aikaa, olisi ehkä saatu huoltajien osalta erilaisia vanhempia vastaajiksi.

Päiväkodin johtaja ja haastateltavat olivat hyvin myönteisiä tutkimustani kohtaan koko tutkimusprosessin ajan. Tämä vaikutti myös niin, että pystyin rauhassa toteuttamaan tutkimustani tutkimussuunnitelman mukaan. Näin ollen paineet muuttaa suunnitelmaa käytännön vaatimuksista eivät uhanneet tutkimuksen

luotettavuutta. Ollessani tuntematon henkilö haastateltaville pystyin hyvin pysymään tutkijan roolissa ja ikään kuin neutraalissa positiossa suhteessa tutkimushenkilöihin.

6 AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA

Aihetta on käsitelty laajasti, ja kasvatuskumppanuus on aiheena ajankohtainen. Leino (2006) on selvittänyt, miten lastentarhanopettajat ja huoltajat määrittelevät kasvatuskumppanuuskäsitteen, sekä miten he näkevät itsensä suhteessa kasvatuskumppanuuteen. Tutkittiin, mitä kehittämiskohteita kumppanuuteen liitetään sekä mitkä tekijät vaikuttavat kumppanuuden toteutumiseen. Tarkoituksena oli myös kartoittaa sitä, miten he näkevät kasvatuskumppanuuden toteutuvan alle 6-vuotiaiden lasten vanhempien ja työntekijöiden välisissä hoito- ja kasvatussuunitelmakeskusteluissa. Tutkimuksen tavoitteena oli saada tarvittavaa tietoa kasvatuskumppanuuden toteutumiselle ja suunnittelemiselle päiväkodeihin. Tulosten mukaan kumppanuuteen liitetyt kehittämiskohdat liittyivät nykyisten yhteistyömuotojen, kuten kehittämiseen, pohtimiseen ja päivittäisiin kohtaamisiin uusien yhteistyötapojen kehittämisen sijaan. Hoito- ja kasvatussuunitelmakeskustelu koettiin merkittävänä ja kumppanuuteen liitettiin kunnioitus ja luottamus sekä tiedonkulku kumppanien välillä.

Lehtipää (2007) on myös pro gradu tutkielmassaan tarkastellut henkilökunnan ja vanhempien kasvatuskumppanuutta vanhempien kokemusten ja näkemysten pohjalta ja tutkimuksessa vertailtiin vanhempien tyytyväisyyttä yhteistyöhön ja lapsensa päivähoidon. Lisäksi tutkittiin erilaisten vanhempien elämäntilanteeseen ja taustaan liittyvien tekijöiden yhteyksiä tyytyväisyyteen. Tulosten mukaan vanhemmat olivat tyytyväisiä henkilökunnan ja vanhempien väliseen yhteistyöhön sekä lastensa päivähoidon. Vanhemmuuden tukemista toivoivat enemmän. Vanhempien kokemukset perheen ja työn yhteensovittamisesta ja kasvatuksen haasteellisuudesta olivat yhteydessä tyytyväisyyteen. Tyytyväisyys työn ja perhe-elämän yhteensovittamisessa ja haasteellisuus lasten kasvatuksessa linkittyi selvästi tyytyväisyyteen yhteistyöhön ja päivähoidon, eli mitä vähemmän haasteellisuutta kasvatuksessa ja mitä enemmän onnistumista yhteensovittamisessa, sitä tyytyväisempi vanhempi oli ja päinvastoin.

Iso-Kuusela (2008) on varhaiskaivatustieteen pro gradu tutkielmassaan pyrkinyt saamaan selville päivähoidon ammattilaisten ja vanhempien tulkintoja kasvatus-

kumppanuudesta, näiden yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia sekä kasvatuskumppanuuden luomat haasteet työyhteisölle. Tulokset osoittivat, että kasvatuskumppanuuden perusta, mahdollisimman hyvä päivähoito ja lapsen kehityksen tukeminen olivat päivähoidon ammattilaisilla suhteellisen hyvin selvillä. Myös nykyiset kodin ja päiväkodin väliset yhteistyötavat koettiin aika toimivina. Kodin tehtävänä pidettiin perusluottamuksen ja perusarvojen luominen lapsille ja työntekijöiden rooli nähtiin merkittävänä tukemassa edellä mainittujen kehittymistä ja täydentämässä erilaisten sosiaalisten- ja käytännöntaitojen opettamisella.

Toivola (2010) on selvittänyt kasvatuskumppanuuden toteutumista vanhempien kokemana tutkimuspäiväkodissa. Tutkimuksessa selvitettiin mm. miten kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet toteutuvat, vanhempien toiveet kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi sekä miten päivähoidossa huomioidaan vanhempien näkemykset lapsen kasvatukseen liittyvissä asioissa. Tulosten mukaan vanhemmat kokivat kasvatust keskustelut riittämättöminä ja niitä toivottiin myös perhepäivähoitoon aktiiviseen käyttöön. Vanhemmat ovat suhteellisen tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen ja suurin osa vanhemmista olivat sitä mieltä, että kasvatuskumppanuutta tulisi kehittää.

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Työntekijöiden näkemykset kasvatuskumppanuudesta

Kasvatuskumppanuutta määritellään neljän keskeisen periaatteen mukaisesti, jotka ovat Kaskelan ja Kekkosen (2006, 32-40) mukaan kunnioitus, luottamus, dialogisuus ja kuuleminen. Kyseiset periaatteet esiintyivät myös tutkimuksessani. Työntekijöiden vastauksissa kohtaamisen laatuina pidettiin avoimuutta, positiivisuutta, huumoria, kunniottamista, luottamista ja kuuntelemista. Henkilöt on koodattu ja käytän tässä tutkimuksessa koodia A henkilökunnasta ja koodia B huoltajista.

Kasvatuskumppanuus lisää lapsilähtöisyyttä ja perhekeskeisyyttä.

Niin ainaki mulla se (kasvatuskumppanuus) näkyy siinä et musta tuli paljon niinku lapsiystävällisempi sillon ja mä rupesin ymmärtämään myös vanhempia enemmän. (Henkilö A10.)

Mun mielestä me ollaan menty paljon positiivisempaan kantaan ja jotenki semmoseen no meidän ryhmässä ainaki lapsiystävällisempään et me tunnetaan aika hyvin meidän vanhemmat ja me pystytään puhumaan niille. (Henkilö A10.)

Kun vanhemmat tuo lapset niin me ei oteta vaan lapsia vastaan vaan vanhemmat. (Henkilö A2.)

On tärkeää yhteistyön kannalta ylläpitää päivittäisiä keskusteluja vanhempien ja kasvatusammattilaisten välillä vanhempien tuodessa ja hakiessaan lapsiaan hoidosta. Päivittäinen kohtaaminen helpottaa avoimen yhteyden ja luottamuksellisuuden luomista. (Reunamo 2007, 152.) Sekä henkilökunta että huoltajat tutkimuksessani pitivät merkittävänä, että kohtaaminen on lähes päivittäistä, avointa ja rehellistä.

Päivittäiset keskustelut helpottavat luottamuksellisen ja avoimen yhteyden luomista, jotka mahdollistuvat huoltajien tulo- ja lähtötilanteissa ja että huoltajille on mahdollista antaa tarvittava aika ja tila.

Sittenhän meillä on päivittäiset keskustelut eteisessä aamu- ja ilta-

päivisin. (Henkilö A9.)

Mutta sen (keskustelujen) pitää olla sellaista avointa ja rehellistä. (Henkilö A7.)

Meillä on tosi hyvä niinku yhteistyö niitten kanssa ne voi kertoo meille mitä vaan ja meki voidaan aika avoimesti sanoo. (Henkilö A8.)

Huoltajien tulee luottaa siihen, että heidän toiveensa täyttyvät myös silloin, kun he itse eivät voi olla läsnä vaikuttaakseen lapsen arkeen. Henkilökunnan vastauksissa näkyy Sinkkosen (2003, 246) näkemys siitä, että vanhemman merkitys ei vähene, vaikka hän ei ole läsnä huolehtimassa lapsestaan.

Luottamus näkyy huoltajien vastauksissa. Koivusen (2009, 151) mukaan kotikasvatuksen tukeminen on merkittävä osa yhteistyötä ja kyseessä on henkilökunnan rooli suhteessa huoltajiin ja kyseessä on huoltajien ja henkilöstön välinen tavoitteellinen keskustelu kasvatuseriaatteista, kulttuurista ja arvoista lapsen etua ajatellen. Yhden vanhemman vastauksessa näkyy Kaskelan ja Kekkosen (2006, 32-33, 35-36, 18-20) viittaus kunnioitettavaan kohtaamiseen, joka mahdollistaa kasvojen säilymisen sekä luo edellytykset haasteellisten asioiden etenemiselle myös hyvän kautta. Huoltajan on tultava aidosti kuulluksi lapsensa asiantuntijana ja tämän työntekijä mahdollistaa omalla arvostavalla tavallaan.

Ja sitten me noudatetaan (sovittua) ja me ei niinku noin vaan ajatella et okei et täällä me ei juoda tuttipullosta nukkarissa et siks sunkaan lapsi ei saa juoda. Ja tässä on just tärkeää, että todella kuuntelee et se on niinku tosi tärkeätä meidän puolella et me kuunnellaan vanhempien toiveita et minkäläistä heillä on (lapsen suhteen) kotona. (Henkilö A3.)

Ja sit me myös informoidaan vanhempia siit et miten päivä on ollu semmosena et miten se on ollu et silleen et onpa ollu todella hienoo ja lapsi ihan murtuneena. Ja vaik vanhemmille usein hirvee paikka ku tietää et lapsi on itkeny tai et se ei halua olla mukana le-vossa tai se ei halua sitä nii koska ne ei koe tai ne ei pysty tekee mitään siit et ku ne on töissä nii eihän ne ei pysty vaikuttaa sillon siihen lapsen olotilaan. Ja luottamus on siinä et vaikka me sano-taan et kyl se menee ihan hyvin et ne myös luottaa siihen et se me-nee hyvin. (Henkilö A9.)

Se, että kasvatus jatkuu vaikka itse ei ole paikalla. (Henkilö B2.)

Luottamuksellinen, helppoa saada informaatiota, neuvoa ja apua. (Henkilö B14.)

Vanhempana uskallan puhua myös vaikeista asioista henkilökunnan kanssa. Luottamusta, rehellisyyttä on! (Henkilö B7.)

Aika- ja henkilökuntaresurssit saattavat kuitenkin luoda omanlaisensa viitekehykset päiväkodin arkeen sijoitettuina. Tutkimuksessa ilmeni, että resurssien puute haastaa henkilökunnan lähes mahdottomiin tilanteisiin.

Mut se on se et koko meiän henkilökunta meil on tasantarkkaan ennen klo kahta meil on aikaa (olla koko henkilökunta koolla). Se on ainut kerta ku me ollaan täällä kaikki. Meil ei oo muuten aikaa. (Henkilö A2.)

Kyse on aidosta kuuntelemisesta ja kuulemisesta ja dialogi, joka mahdollistuu tasa-arvoisessa puheessa, tuli esiin sekä henkilökunnan että asiakkaiden vastauksista.

Tasavertanen keskustelu, kuunteleminen, kunnioitus ja luottamus. Se on se. (Henkilö A2.)

Henkilökunnalla on aina aikaa puhua, mikäli itsellään on jotain mielessä. Dialogia. (Henkilö B4.)

Se vaatii rohkeutta ottaa vanhempien kanssa esiin huolestuttavia asioita, tasavertanen keskustelu, kuunteleminen, kunnioitus ja luottamus. Se on se. (Henkilö A2.)

Kasvatuskumppanuudessa toteutuu tunneluottamus, joka on syntynyt huoltajien ja henkilökunnan välille ja joka välittyy lapsen tunteiden kunnioittamisena ja arvostamisena ja niitä on mahdollista ilmaista myös päiväkodissa. Luottamus syntyy vuorovaikutuksen kautta ja huoltajat voivat luottaa, että myös lasten tunteita kuunnellaan ja ymmärretään ja niihin vastataan.

Ja sitte et yhdessä (vanhempien kanssa) mikä meillä on myös meidän puolella et me todella yhdessä vanhempien kanssa keskustel-

laan ja käydään läpi mikä on tärkeää et ne saa kertoa omasta lapsestaan. (Henkilö A3.)

Se on pääsääntöisesti sitä et kun on niin paljon lapsia ja jokaisella vanhemmalla on erilaisia toiveita lapsestaan. Et sit löytyisi kultainen keskitie et okei tää on hyvä, tämän voimme tehdä lapsesi eteen, koska tätä haluat lapsellesi. (Henkilö A7.)

Kasvatuskumppanuutta kun mietin, niin ajatukseni kiinnityvät tutustumispäiviin kun lapsi tulee tänne ensimmäisinä päivinään. Et silloin pitää olla aikaa vanhemmille ja keskustella heidän kanssaan lapsen kiinnostuksen kohteista ja vahvuuksista ja ehkä niillä on jotain heikkouksia, jossa he tarvitsevat erityistä tukea. (Henkilö A7.)

Tutkimuksessa ilmeni, että yhteistyö sujuu pääsääntöisesti hyvin. Mielenkiintoista olisikin tutkia, sitä minkätyyppisissä kasvatustilanteissa syntyy ylitsepääsemättömiä ristiriitoja, ja miten näissä tilanteissa toimitaan.

Henkilökunta kokee, että huoltajat ovat pääsääntöisesti erittäin tyytyväisiä. Kasvatuskumppanuuden tavoitteisiin on päästy ja ilmapiiri on avoin ja asioista voi keskustella. Sekä henkilökunta että huoltajat kokevat, että vaikeita asioita voidaan keventää huumorilla. Kasvatusarvoja myös kunnioitetaan ja huoltajien kotona toteuttamaansa kasvatuseriaatteet saavat jatkumoa päiväkodissa.

Me heitetään vähän huumorii välillä vanhemmalle ja jos ne menee nauraan täältä ulos niin me tiedetään, että nyt meni nappiin. (Henkilö A2, henkilö A9.)

Rentoa, asiallista, huumoria, vuorovaikutteista ja ystävällistä. (Henkilö B2.)

7.2 Koulutuksen merkitys kasvatuskumppanuudessa

Koulutuksen käyneet kokivat työtehtävästään ja koulutuksestaan huolimatta saaneensa kasvatuskumppanuuskoulutuksesta paljon työvälineitä. Työvälineet kohdistuivat nimenomaan huoltajan kohtaamiseen. Vastauksista ilmeni, että kasvatuskumppanuuskoulutus on auttanut ymmärtämään kokonaisvaltaisesti huoltajan kuulemista ja kohtaamista.

Toiminnalliset harjoitukset auttoivat koulutettavia samaistumaan sekä huoltajiin, että lapsiin: heidän tarpeisiinsa, ajatuksiinsa, tunteisiinsa ja kulttuuriinsa. Tällaisessa taiteellisen kahdentumisen tilassa kurssilainen saattoi luoda uusia mielikuvia ja uudenlaista suhdetta kohtaamaansa ihmiseen myös arjessa. Lisääntynyt empatia, ymmärrys ja arjen inhimillistäminen mahdollistaa tasa-arvosemman kohtaamisen.

Meillä oli paljon rooliharjoituksia silloin ku me käytiin tätä kasvatuskumppanuuskoulutus ja siinä joutu pistämään ittensä ihan likoon kokonaan. Siinä jotenki mä sain semmosta ni enemmän itsevarmuutta tosta ja just keskustella vanhempien kanssa. (Henkilö A10.)

Et ei niinku mun mielestä me ollaan menty paljon positiivisempaan kantaan ja jotenki semmoseen no meidän ryhmässä ainaki lapsiystävällisempään et me tunnetaan aika hyvin meidän vanhemmat ja me pystytään puhumaan niille. (Henkilö A10.)

Koulutuksessa oli opittu huomioimaan ja käyttämään ja tunnistamaan muitakin vuorovaikutuskieliä kuin puhetta, eli lapsen kehon kieltä, asentoa ja eleitä ja elekieli voi olla kulttuurisidonnaista.

Et mä uskon siihen, et meil on hirvittävän paljon enemmän kieliä kuin lapsella, ennen kuin se osaa puhuu ett se osaa niinku lukee kaiken paljon selvemmin, mitä me tehdään, mut me luetaan niinku tai kuunnellaan mitä sanotaan mut lapsi taas lukee kaikki eleet. (Henkilö A9.)

Koulutus auttoi omien taustojen, kasvatuksen, koulutuksen ja perhesuhteiden selkeämmässä tiedostamisessa. Koulutus auttoi yhteyden näkemistä omiin arvoihin, asenteisiin ja kasvatuskäytäntöön. Rehellisen itsereflektion oppiminen ja sen käyttö työvälineenä, niin että oppii arvostaen näkemään ja analysoimaan myös vanhemman kasvatusratkaisuja ja sen takana vaikuttavia menneisyydestäkin kumpuavia arvoja, asenteita ja ihmiskuvaa. Karilan (2006, 95.) näkemys on, että huoltajien ja työntekijöiden käsitysten eroavaisuudet johtuvat usein erilaisesta elämänhistoriasta ja arvoista.

Koulutus sai minut ymmärtämään että meillä on niin erilainen tausta ja että me reagoidaan niin eri tavalla ja tää liittyy siihen, että miten

me kasvatetaan meidän lapsia. Sai niinku miettiä sitä omaa reppua että mitä kantaa omassa elämässään et niinku ymmärtäis tämän et me reagoidaan niin eri tavalla et sulla on tällainen ja mulla tällainen kasvatus ja sä ajattelet näin ja mä noin ja miten me saadaan tää yhteinen asia, se että me molemmat haluamme lapsen parasta. Ja reagoimme niin eri tavalla kun sanomme asioita et oppis laittamaan sen sivulle on niin mielettömän tärkeitä. (Henkilö A9.)

Se mikä on niinku siin koulutuksessa mikä on mulle jääny niinku vahvimpana mieleen on se et välillä ku on sillee et hoihoijaa et miks ne valittaa tommosist asioista vanhemmat esimerkiks nii tulee semmonen sit et ajaa meil ei oo niinku sama alkuviiva me ollaan koettu eri asioita. Et se mikä sillä hetkellä on tärkeitä niinku sille ihmiselle johtuu jostain muusta asiasta mitä mä en tiedä. Et se mikä on siellä matkalaukussa tai repussa mukana et mitä on niinku elämän aikana koko ajan tuonu lisää sinne. Et se reppu on mun mielestä aika kuvaava. (Henkilö A6.)

Koulutus lisäsi sensitiivisyyttä ja tilannetajua. Se auttoi valitsemaan ne hetket, jolloin oli hyvä keskustella tai sopia keskustelusta huoltajan kanssa niin, että se vaikutti luonnollisesta osalta arkea, eikä erityistoimenpiteitä vaativalta tilanteelta. Oikein valittu aika ja paikka luovat hyvän pohjan avoimelle keskustelulle ja mahdollistavat yhä syvenevän dialogin.

Sit mun mielestä se (kasvatuskumppanuuskoulutus) on tukenut enemmän avoimuuteen et voi myös sanoa melkein mitä vain mut täytyy valita et miten sanoo sen ja myös et milloin sanoo. Ei kiireen keskellä aamulla ja sillee vaan ehkä voi käydä keskustelun tai kattoo milloin vanhemmilla on enemmän aikaa. (Henkilö A4.)

Esille nousi myös ajatus siitä, että ne henkilöt, joilta uupui kasvatuskumppanuuskoulutus uupui myös ymmärrys niihin asioihin, jotka ovat koulutuksen käyneiden mielestä todella merkittäviä. Koulutus toi henkilökunnan mielestä enemmän rohkeutta huoltajien kohtaamisessa.

Ja siinä jotenki mä sain semmosta ni enemmän itsevarmuutta, mä pystyn niinku puhumaan vanhemmille paremmin. Ni mä sain hirveesti itsevarmuutta tosta ja just keskustella vanhempien kanssa. Ja rohkeesti vaan oon menny sinne eteiseen ja puhunu vaikeistaki asioista välillä. (Henkilö A10.)

Ja sit täs on tää et onks koulutus tuonut sisältöä? No se, etä mä

oon rohkeempi. Paljon rohkeempi ku mitä oon ollu aikaisemmin. Mä en uskaltanu, mul oli aina se en mä osaa mennä sanoo jos on jotain huonoo. (Henkilö A2.)

Koulutuksen käyneet olivat sitä mieltä, että koulutus oli todella merkittävä ja suosittelevat koulutuksen käymistä myös muulle henkilöstölle. Yksi vastaajista kertoi, että paljon koulutuksessa opetettua on toteutettu aikaisemminkin työyhteisössä, mutta koulutus itsessään antoi asioille enemmän syvyyttä.

7.3 Huoltajien näkemykset kasvatuskumppanuudesta

Saamistani vastauksista kohtaamisen laatua kuvasivat avoimuus, dialogisuus, kunnioitus ja luottamus. Muita kasvatuskumppanuudessa toteutuvia huoltajien tärkeinä pitämiä laatuja olivat ystävällisyys, rauhallisuus, iloisuus, positiivisuus ja rehellisyys. Laatuina nousivat myös tuskattomuus, sydämellisyys, saavutettavuus, huumorintaju, rentoutuneisuus ja luottavaisuus. Vanhempien ja kasvatushenkilökunnan vuorovaikutukselle tulisi luoda luottamuksellinen ilmapiiri, jolloin kyseessä on kasvatuskumppanuuden keskeinen tavoite (Kaskela & Kekkonen 2006, 34, 36-37).

Tutkimuksessa nousi esille se, että pääsääntöisesti huoltajat saavat tietoa lapsensa arjesta riittävästi. Muutamat katsoivat, että heidän pitää kysyä tarkentavaa tietoa erikseen. Lisää keskustelua toivoi melkein puolet vastaajista.

Huoltajat ovat tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden mukanaan tuomaan hyvään ilmapiiriin. Se on osa ekologista kasvuympäristöä, joissa voimavaroja säästetään yhteisesti luodulla avoimuudella. Eri toimijat lapsen arjessa kokevat kommunikoivansa turvallisesti ja hyväksyttyinä.

Huoltajat toivoivat kohtaamiseen lisää avoimuutta, perehtyneisyyttä ja yhteistyökykyä. Konkreettisina esimerkkeinä he toivat esille mahdollisuuden voida lähestyä henkilökuntaa myös sähköpostitse. Siten olisi mahdollista tuoda

esille asiat, joista huoltajan mielestä ei ole ollut riittävästi aikaa keskustella lapsen saapuessa päiväkotiin tai häntä noudettaessa sieltä. Yksi huoltaja toivoi, että henkilökunta perehtyisi lapseen ja perheen asioihin syvällisemmin ja toivoi myös enemmän aikaa keskustelemiseen. Toive kehityskeskustelusta esiintyi myös.

Sähköpostitse voisi olla yhteydessä.

Että henkilökunnalla olisi aikaa ja mahdollisuus todella tutustua jokaiseen lapseen erikseen ja hänen perheeseensä.

Meillä oli kehityskeskustelu syksyllä. Mielestäni saisi olla yksi (kehityskeskustelu) lisää keväällä sillä lapsi kehittyy niin nopeasti tässä iässä.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kysymykset tutkimuksessani eivät johdatelleet pohtimaan pelkästään vuorovaikutukseen liittyviä tilanteita, tunteita, aistimuksia ja muita vuorovaikutukseen liittyviä asioita. Kasvatuskumppanuusteorian merkitykselliset asiat nousivat kuitenkin selvästi esille.

Kohtaamisia on mahdollista harjoitella ja oppia parempia vuorovaikutustaitoja. Parempien vuorovaikutustaitojen myötä dialogia on mahdollista syventää ja sitä kautta on mahdollista tarkemmin kuulla toisen elämän eri ulottuvuuksia ja toiminnan takana vaikuttavia tekijöitä. Dialogissa on mahdollista jakaa mm. kulttuurisia, elämänkatsomuksellisia, psyykkisiä, emotionaalisia ja kasvatuksellisia näkemyksiä .

Koulutus vuorovaikutustaitojen parantajana on objektiivinen kenttä, jossa koulutukseen osallistujat ovat samalla viivalla lähtötaidoistaan huolimatta. Peruskoulutus ja kokemus luovat tasavertaista pääomaa, jota kasvatuskumppanuuskoulutuksessa voidaan hyödyntää käyttökelpoiseksi arjen työvälineiksi koko työyhteisön käyttöön.

Kaikenkaikkiaan koulutus ja sen mukanaan tuomat vuorovaikutustaidot antavat valmiuksia sekä haastavien että hyvät vuorovaikutustaidot omaavien huoltajien kanssa. Kasvatuskumppanuuden haasteena nousee vielä se, että huoltajat toivoisivat pidempiä ja syvällisempiä sekä useammin tapahtuvia keskusteluja oman lapsensa tilanteesta. Tämä haastaa myös koulutusta.

9 POHDINTA

Huoltajien antamien vastausten perusteella näyttää siltä, että kasvatuskumppanuus toteutuu kyseisessä päiväkodissa. Vuorovaikutustaitojen ja kohtaamisen merkitys nousi vahvasti esille tutkimustuloksissa. Mielenkiintoista on se, että kasvatuskumppanuuden periaatteista dialogisuus näyttäytyy niin vahvasti. Dialogisuuteen sisältyvä arvo: avoimuus nousi myös vahvasti esille. Sen sijaan luottamus, kunnioitus ja kuuleminen tuotiin esiin vain muutamissa vastauksissa.

Tämä ei mielestäni kuitenkaan merkitse sitä, että kasvatuskumppanuus ei toteutuisi kyseisessä päiväkodissa. Ajattelen, että kasvatuskumppanuuden periaatteet: kunnioitus, kuuleminen ja luottamus on saavutettu jo aikaisemmin päiväkodissa, jolloin niiden merkitys ei korostu kovin voimakkaasti tällä hetkellä huoltajien vastauksissa. Ajattelen em. periaatteiden olevan jo varmaa pääomaa päiväkodin ja huoltajien välisessä vuorovaikutuksessa. Kunnioitukselle, kuulemiselle ja luottamukselle voidaan rakentaa avointa dialogia, jossa voidaan tasavertaisessa keskustelussa luoda uutta tietoa ja ymmärrystä lapsesta. Huoltajat löytävät päiväkodista rennon, sydämellisen ja huumorintajuisenkin kohtaamisen, jonka he voivat kokea osaksi omaa arkeaan. Tällöin tuo kohtaaminen ei jää erilliseksi, oman itsen ulkopuoliseksi käsitteeksi ja merkitysmaailmaksi, johon huoltajien olisi vaikea saada kosketusta, ja jossa he eivät voisi tulla ymmärretyiksi. Dialogissa syntyvä uusi tieto elähdyttää sekä huoltajan että henkilökunnan ajattelua.

Koulutuksen myötä henkilökunnan empatiataidot kehittyvät. Työntekijöiden kesken parantuneet vuorovaikutustaidot voivat luoda uusia taitoja myös työntekijöiden väliseen vuorovaikutukseen. Työhyvinvointi lisääntyy, ja hyvinvoiva ja keskusteleva työyhteisö puolestaan vaikuttaa myös ulospäin ja hyvinvoivalta kasvattaen jälleen asiakastyytyvyyttä.

Minua kiinnostaa edelleen kasvatuskumppanuuskoulutus ammatillisen kasvun näkökulmasta. Opinnäytetyön tekeminen on ollut mielenkiintoista ja nyt olen

saanut myös työnantajani puolesta mahdollisuuden osallistua keväällä kasvatuskumppanuskoulutukseen. Valitettavasti en voi tuoda koulutuksen tuomaa näkökulmaa opinnäytetyöhöni, koska koulutus toteutuu osittain opinnäytetyöni valmistumisen jälkeen. Tutkijan ja kasvatustieteen ammattilaisen näkökulmasta on mielenkiintoista pohtia ja odottaa tulevaa koulutusantia: Nostaako koulutus itselleni esiin saman merkityksellisuuden käytännön tasolla, joka nyt on näyttäytynyt minulle opinnäytetyön tiimoilta. Mielenkiintoista on myös reflektoida sisäistettyä teoriapohjaa kasvatuskumppanuskoulutuksessa.

Tutkimusprosessi on ollut itselleni merkittävä kokemus. Omassa työssäni olen pystynyt syventämään käsityksiäni kasvatuskumppanuudesta ja luonut itselleni myös kokemuksen siitä, miten kasvatuskumppanuuden konteksti voi olla monella tavalla merkityksellinen toteutuessaan. Uskon, että toimiva kasvatuskumppanuus mahdollistaa jatkuvuuden myös mahdollisessa uudessa kontekstissa. Tutkimuspäiväkodin kiinnostus tutkimusaiheeni kohtaan oli ymmärrettävä, koska aihe olis siinä mielessä relevantti, että kasvatuskumppanuutta oli kyseisessä päiväkodissa toteutettu usean vuoden ajan.

Kyseinen tutkimus on ollut hyvin työelämälähtöinen sillä juuri nyt varhaiskasvatuksen kentällä on noussut uudelleen esiin professionaalisuuden merkitys. Kasvatuskumppanuus on saanut osakseen myös paljon kritiikkiä ammattilaisten keskuudessa. Päiväkodit haluavat säilyttää saavutetun ammattimaisen roolin sekä korostaa omaa professionaalista otettaan suhteessa huoltajiin. Näin perheen kasvatuskulttuuri saatetaan kyseenalaistaa. Toisaalta kasvatuskumppanuutta on tulkittu eri näkökulmista eri aikakausina ja se on herättänyt paljon keskustelua. Kasvatuskumppanuus on mahdollisesti toisinaan ollut käytössä vain käsitteenä, jota ei ole käsitteen varsinaisessa merkityksessä avattu ja jalkautettu toimintaan. Toisinaan kasvatuskumppanuutta on pyritty tarkastelemaan tarkoin ja tuomaan käytäntöön selkeiden linjausten mukaisesti.

Lehtipään (2007) pro gradu työssä vanhemmat osoittautuivat tulosten mukaan olevan tyytyväisiä vanhempien ja henkilökunnan väliseen yhteistyöhön. Tämä näkyi myös tutkimuksessani. Leinon (2006) tutkimuksessa kumppanuuteen

liitettiin luottamus ja kunnioitus kuten myös omassa tutkimuksessani. Lukuisat aikaisemmat tutkimukset sekä oma tutkimukseni vahvistavat näkemystä kasvatuskumppanuuden toimivuudesta. Voimme toivottavasti luoda dialogia, jossa kasvatuksen professionaalinen tieto kohtaa vanhempien kokemustiedon. Yhdessä tällä dialogin matkalla koemme riemastuttavia ja antoisia oivallusten hetkiä, jotka ovat meille yhteistä kokemuksen historiaa.

Jäin vielä pohtimaan niitä ei-vastanneita ja mahdollisesti kasvatuskumppanuudessa vaikeammin tavoitettavia perheitä. Mietin, olisiko dialogisuudella, kunnioituksella, kuulemisella ja luottamuksella mahdollisuus yhä syvenevässä vuorovaikutuksessa mahdollisuus löytää yhteisiä merkityksiä myös niiden huoltajien kanssa, joiden kanssa aluksi on haasteellisempaa päästä jakamaan yhteistä todellisuutta.

LÄHTEET

- Alasuutari, Maarit 2006. Kulttuuriset kehykset kasvatusvuorovaikutuksessa. Teoksessa Alasuutari, Maarit; Hännikäinen, Maritta; Nummenmaa, Anna Raija & Rasku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Vaajakoski: Gummerus, 70-90.
- Eskola Jari&Suoranta, Juha. 1999. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 3.painos. Jyväskylä: Vastapaino.
- Grönfors, Martti 1985. Kvalitatiiviset kenttätömenetelmät. Juva: WSOY.
- Hilton, Davis 2003. Miten tukea sairaan tai vammaisen lapsen vanhempia? Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Iso-Kuusela, Marjo 2008. Vanhempien ja päiväkodin ammattilaisten välinen yhteistyö. Yhteen hiileen puhaltamista vai vain kaunis ajatus? Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteenlaitos. Pro gradu –työ.
- Jalasaho, Riikka&Virman Riikka 2009. Vanhemman ja opettajan välinen luottamus sekä opettajuustyylin merkitys kasvatuskumppanuuden rakentumiselle. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Pro gradu –työ.
- Karila, Kirsti 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Alasuutari, Maarit; Hännikäinen, Maritta; Nummenmaa, Anna Raija & Rasku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Vaajakoski: Gummerus, 91-108.
- Karila, Kirsti 2005. Kasvatuskumppanuus. Lastentarha 1, 46-49.

Karila, Kirsti 2002. Moniammatillisuus ja päiväkotitoiminnan suunnittelun perusteita. Teoksessa Helenius, Aili; Karila, Kirsti; Munter, Hilikka; Mäntynen, Pirkko & Siren-Tiusanen, Helena 2002. Pienet päivähoidossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: Werner-Söderström, 271-287.

Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Oppaita 63. Vaajakoski: Gummerus.

Koivunen, Pirjo-Leena 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Juva: PS-kustannus.

Laki lasten päivähoidosta 1983/304, 25.3.1983. Viitattu 20.11.2011.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=p%C3%A4iv%C3%A4hoito>

Lehtipää, Riina 2007. Päivähoidon ja vanhempien kasvatuskumppanuus pikkulapsiperheiden arjessa. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu –työ.

Leino, Anna-Maria 2006. Kasvatuskumppanuus päiväkodissa. Vanhempien ja lastentarhanopettajien näkemyksiä ja kokemuksia lapsikohtaisista hoito- ja kasvatussuunnitelmakeskusteluista. Helsingin yliopisto. Soveltavan kasvatustieteen laitos. Pro gradu -työ.

Lyyra, Virpi 2004. Vanhemmuutta vahvistavia keskusteluja päivähoidossa. Perheterapeuttisia näkökulmia kasvatuskumppanuuteen. Teoksessa Keskinen, Soili & Virjonen, Heli (toim.) Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Tammi, 106-124.

Panula, Anne-Mari 2012. Puheterapeutti, kasv.tieteen lis. Erityisopettaja. Siuntio.Henkilökohtainen tiedonanto 16.2.2012 ja 25.3.2012.

Poikonen, Pirjo-Liisa. & Lehtipää, Riina. 2009. Päivähoidon ja kodin jaettu kasvatustehtävä: Kasvatuskumppanuus perheen voimavarana: Teoksessa: Rönkä, Anna., Malinen, Kaisa. & Lämsä, Tiina. (toim.) Perhe-elämän paletti: Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus, 69–88.

Reunamo, Jyrki 2007. Tasapainoinen varhaiskasvatus. Erilaisia tapoja suhtautua muutokseen. Helsinki: WSOY.

Ristioja, Jaana & Tamminen, Hannu 2010. Työturvallisuus ja työhyvinvointi päivähoidossa. Työturvallisuuskeskus TTK. Helsinki: Työturvallisuuskeskus, 2010.

Rönkä, Anna; Malinen, Kaisa & Lämsä, Tiina (toim) 2009. Perhe-elämän paletti. Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Juva: Bookwell.

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. Sisällönanalyysi. Viitattu 22.8.2011.
http://www.fsd.uta.fi/metodologia/metodologia/kvali/L7_3_2.html.
 Tuloste tekijän hallussa.

Sinkkonen, Jari. (toim.) 2003. Pesästä lentoon: Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. Helsinki: WSOY.

Tiilikka, Aila 2005. Äitien kasvatuskäsityksiä ja arviointeja hyvästä päiväkotikasvatuksesta. Viitattu 10.12.11.
<http://herkules.oulu.fi/isbn9514276280/> Tuloste tekijän hallussa.

Tiilikka, Aila 2004. Ajatuksia kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatustyössä. Stakesin julkaisu Varttuassa 23.6.2004. www.stakes.fi/varttua

Toivola, Jenna 2010. Yhdistää voimansa ja tehdä parhaansa lapsen etua ajatellen: Kasvatuskumppanuuden toteutuminen Töysän kunnan päivähoidossa vanhempien kokemana. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysalan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005. Stakes. Oppaita 56. Vaajakoski: Gummerus.

Valtioneuvoston periaatepäättös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002. Sosiaali- terveysministeriön julkaisuja 2002:9. Helsinki. Viitattu 31.3.2012.
<http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/varhais2/kasvatus.pdf>

Zweigberg, Janet 2011. Tutkimuspäiväkodin johtaja, Labyrinten. Raasepori. Henkilökohtainen tiedonanto 18.8.

Westermarck, Silja & Mikael 2011. Henkilökohtainen tiedonanto 18.12.

LIITTEET

Liite 1: Saatekirje huoltajille

Hyvät huoltajat!

20.3.2012

Opiskelen Diakonian Ammattikorkeakoulussa Järvenpään koulutusyksikössä sosionomiksi ja tavoitteenani on lastentarhanopettajan pätevyys. Tutkimukseni painopiste on kartoittaa henkilökunnan ja huoltajien näkemyksiä ja kokemuksia liittyen kasvatuskumppanuuteen Raaseporin kaupungin Labyrinten päiväkodissa.

”Vanhempien ja henkilöstön välinen kasvatusyhteistyö määritellään kasvatuskumppanuudeksi (Vasu 2005). Sillä tarkoitetaan henkilöstön ja vanhempien tietoista sitoutumista ja toimimista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Se ymmärretään tasavertaiseksi vuorovaikutukseksi, joka edellyttää keskinäistä luottamusta, tasavertaisuutta ja toistensa kunnioittamista. Vanhemmilla on ensisijainen lastensa kasvatusoikeus ja – vastuu sekä oman lapsensa tuntemus ja henkilöstöllä on koulutuksensa antama ammatillinen tieto ja vastuu kasvatuskumppanuuden edellytysten luomisesta.” Henkilökunta pitää merkittävänä esimerkiksi luottamusta vanhempien ja henkilöstön välillä, avoimuutta sekä positiivisuutta.

Pyydän ystävällisesti palauttamaan vastauksenne suljetussa kirjekuoressa henkilökunnalle. Vastaukset käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisesti eikä lomakkeisiin merkitä vastaajien nimiä.

Toivoisin vastaustenne palauttamista viimeistään viikolla 12 (20.3.–23.3.2012). Kiitän antamastanne ajasta ja osoittamastanne kiinnostuksesta tutkimustani kohtaan. Vastaan myös mielelläni sähköpostitse esille tuleviin kysymyksiin.

Ystävällisin terveisin,

Tiina Mervasto

tiina.mervasto@elisanet.fi

Liite 2: haastattelulomake huoltajille

1. Mitä kasvatuskumppanuus merkitsee sinulle?
2. Miten muulla tavoin toivoisit kasvatuskumppanuuden toteutuvan?
3. Miten kasvatuskumppanuus näkyy kyseisessä päiväkodissa? Voit halutessasi kuvailla tilanteita (esimerkiksi tulo- tai hakutilanne).
4. Millä tavoin kehittäisit kasvatuskumppanuuden toteutumista kyseisessä päiväkodissa?
5. Mitä muuta haluaisit sanoa kasvatuskumppanuudesta tai yhteistyöstä?
6. Miten kuvaisit kohtaamistilanteet?
7. Saatko lapsesi päivästä informaatiota riittävästi ja mitä toivoisit lisää?

Liite 3: saatekirje henkilökunnalle

Arvoisa henkilökunta,

20.2.2012

Opiskelen Diakonian Ammattikorkeakoulussa Järvenpään koulutusyksikössä sosionomiksi ja tavoitteenani on lastentarhanopettajan pätevyys. Tutkimukseni painopiste on kartoittaa henkilökunnan ja huoltajien näkemyksiä ja kokemuksia liittyen kasvatuskumppanuuteen Raaseporin kaupungin Labyrintin päiväkodissa.

Nauhoitan haastattelut ja tiedot käsitellään luottamuksellisesti. Vastaajien henkilöllisyys ei tule valmiissa tutkimuksessa esiin eikä yksittäisen henkilön vastauksia voi erottaa kokonaisuudesta. Kiitän antamastanne ajasta ja osoittamastanne kiinnostuksesta tutkimustani kohtaan. Vastaan myös mielelläni sähköpostitse esille tuleviin kysymyksiin. Voitte tutustua haastattelukysymyksiin etukäteen ja sovin haastatteluajankohdista lähiakoina.

Ystävällisin terveisin,

Tiina Mervasto

tiina.mervasto@elisanet.fi

Liite 4: kyselylomake henkilökunnalle

1. Kuvaa sitä, miten kasvatuskumppanuus näkyy toiminnassanne
2. Onko koulutus tuonut sisältöä kasvatuskumppanuuteen?
3. Onko koulutus auttanut työntekijöitä olemaan luottavaisempia vanhempien kohtaamiseen?
4. Mitä valmiuksia koulutus antoi kasvatuskumppanuuden toteuttamiseen?
5. Kuvaile millä tavoin kehittäisit kasvatuskumppanuuden toteutumista?
6. Mitkä ovat haasteet kumppanuuden toteutumisessa?
7. Mitä mieltä olet, onko tieto sisäisesti jaettu suhteessa koulutukseen ja mitä mieltä olet tiedonkulun riittävydestä?
8. Millä tavalla toivot, että tieto siirtyisi?
9. Millä tavoin tieto kasvatuskumppanuudesta on jaettu muille työntekijöille?
10. Onko koulutus tehnyt kasvatuskumppanuuden näkyväksi ja onko yhteistyö vanhempien kanssa helpompaa?
11. Millä tavoin kasvatuskumppanuus näkyy ja missä tilanteessa?
12. Auttoiko koulutus kohtaamaan huoltajia ja antoiko työvälineet? Jos vastasit myönteisesti, niin voitko antaa esimerkin.

Liite 5: saatekirje ruotsiksi henkilökunnalle

Bästa personal,

7.3.2012

Studerar på yrkeshögskolan Diakoni i Träskändas utbildningsenhet till socionom för att även få kompetens som barnträdgårdslärare. Min undersökning gäller personalens och vårdnadshavarnas uppfattning samt erfarenhet om fostringsgemenskap i daghemmet Labyrinten i Raseborgs stad.

Intervjuerna spelas in och uppgifterna behandlas konfidentiellt. De intervjuade personernas identitet kommer inte fram i den färdiga undersökningen och de enskilda personernas svar kan inte skiljas ur helheten. Jag tackar för tiden ni ger mig och för det intresse ni visar min undersökning. Jag besvarar även gärna per email möjliga frågor. Ni kan på förhand bekanta er med intervjufrågorna och jag kommer inom när framtid överens om tidpunkterna för intervjuerna.

Med vänlig hälsning,

Tiina Mervasto

tiina.mervasto@elisanet.fi

Liite 6: haastattelukysymykset ruotsiksi henkilökunnalle

1. *Beskriv hur fostringsgemenskapen syns i era handlingar.*
2. *Har skolningen gett innehåll i fostringsgemenskapen?*
3. *Har skolningen hjälpt personalen att med större förtroende bemöta föräldrarna?*
4. *Vilka färdigheter gav skolningen i att förverkliga fostringsgemenskapen?*
5. *Beskriv på vilket sätt du skulle utveckla förverkligandet av fostringsgemenskap?*
6. *Vilka är utmaningarna gällande fostringsgemenskapen?*
7. *Vad anser du, är informationen internt fördelat i förhållande till skolningen och anser du att förmedlingen av informationen är tillräcklig?*
8. *På vilket sätt önskar du att informationen överförs?*
9. *På vilket sätt är kunskaperna fördelade med personalen gällande fostringsgemenskapen?*
10. *Har skolningen gjort fostringsgemenskapen synlig och är samarbetet med föräldrarna lättare?*
11. *På vilket sätt syns fostringsgemenskapen och i vilka situationer?*
12. *Hjälpte skolningen att bemöta vårdnadshavarna och gav den arbetsredskap? Ifall du besvarade frågan jakande, ge vänligen ett exempel.*

Liite 7: saatekirje ruotsiksi huoltajille

Bästa vårdnadshavare,

20.3.2012

Studerar på yrkeshögskolan Diakoni i Träskändas utbildningsenhet till socionom för att även få kompetens som barnträdgårdslärare. Min undersökning gäller personalens och vårdnadshavarnas uppfattning samt erfarenhet om fostringsgemenskap i daghemmet Labyrinten i Raseborgs stad.

”Fostringssamarbetet mellan föräldrar och personal definieras som fostringsgemenskap (Vasu/ plan för små barns fostran). Med den menas personalens samt föräldrarnas medvetna engagemang samt handlande gällande att stöda barnets uppväxt, utveckling samt inläring. Den uppfattas som likvärdig interaktion, som kräver ömsesidigt förtroende, jämlikhet samt likvärdigt och likväl varandras högaktning. Föräldrarna har huvudsakliga rätten samt ansvaret att uppfostra sitt barn. Föräldrarna har kunskapen om sitt barn och personalen har professionell kunskap och ansvar att skapa ett underlag för fostringsgemenskap.” Personalen prioriterar bland annat förtroende mellan föräldrar och personal, öppenhet samt positivitet.

Ber Er vänligen att returnera enkäten i slutet kuvert åt personalen. Svaren behandlas konfidentiellt och i formulären skrivs inget namn. Identiteten kommer inte fram i den färdiga undersökningen och de enskilda personernas svar kan inte skiljas ur helheten. Jag besvarar även gärna per email möjliga frågor.

Önskar att ni återlämnar den besvarade enkäten senast vecka 12 (20.3.-23.3.2012). Ett stort tack för visat intresse för min undersökning och för den tiden Ni gett.

Med vänlig hälsning,

Tiina Mervasto

tiina.mervasto@elisane.fi

Liite 8: haastattelulomake ruotsiksi huoltajille

1. Vad betyder fostringsgemenskap åt dig?
2. Hur annars skulle du önska att fostringsgemenskapen skulle förverkligas?
3. Hur syns fostringsgemenskapen i detta daghem? Om möjligt, så beskriv gärna någon situation (exempelvis när barnet hämtas eller avhämtas).
4. Hur skulle du utveckla fostringsgemenskapen i detta daghem?
5. Vad annat skulle du vilja säga om fostringsgemenskapen eller samarbetet?
6. Hur skulle du beskriva situationer, då du bemöter personalen?
7. Får du tillräckligt med information utav ditt barns dag och vad skulle du önska mera?